

***Jaarverslag &
Jaarrekening 2014***

Nationale Postcode Loterij

Bijna honderd goede doelen ontvangen dit jaar een schenking van de Postcode Loterij. Tijdens het jaarlijkse Goed Geld Gala in het DeLaMar Theater in Amsterdam, maakte de loterij bekend dat zij dit jaar een recordbedrag van ruim 312 miljoen euro doneert aan al deze goede doelen die werkzaam zijn op het gebied van mens en natuur in binnen- en buitenland. De Natuur en Milieufederaties ontvangen 2,25 miljoen euro. “De Natuur en Milieufederaties zijn ontzettend blij met de bijdrage van de Postcode Loterij voor ons werk aan een mooi en duurzaam Nederland”, aldus voorzitter Joris Hogenboom van De Natuur en Milieufederaties. “Dankzij de deelnemers van de loterij kunnen wij onder meer onze energieservicepunten, de ‘Nacht van de Nacht’ en vele andere projecten realiseren.”

Belang goededoelenloterijen voor de Natuur en Milieufederaties

Met de flinke bezuinigingen waar het kabinet op inzet, neemt het belang van particuliere fondsenwerfers zoals de Nationale Postcode Loterij toe. De goededoelenloterij is een bewezen en succesvol middel tot fondsenwerving. De bijdrage van de loterij en haar deelnemers is uniek, want deze is niet alleen meerjarig, maar goede doelen bepalen ook zelf de besteding ervan, op basis van hun expertise. Inmiddels wordt er jaarlijks door de Goede Doelen Loterijen (Nationale Postcode Loterij, BankGiro Loterij en VriendenLoterij) ruim 425 miljoen euro gewonnen voor het goede doel. De Goede Doelen Loterijen zijn hiermee de grootste fondsenwerfer van Nederland: 25 procent van alle private giften in Nederland komt van de deelnemers van de Goede Doelen Loterijen. Maandelijks spelen 3,5 miljoen huishoudens in Nederland met deze loterijen mee, en met de helft van hun lot dragen ze bij aan een betere wereld.

De drie loterijen hebben als missie het steunen van goede doelen die werken aan:

- een rechtvaardige en groene wereld: Nationale Postcode Loterij;
- cultuur en behoud cultureel erfgoed: BankGiro Loterij;
- verbetering van welzijn en gezondheid in Nederland: VriendenLoterij.

Het huidige kabinet heeft aangegeven het kansspelbeleid te willen moderniseren. Wij hopen dat de voorgestelde wijzigingen in het kansspelbeleid de Nationale Postcode Loterij voldoende ruimte geeft om de succesvolle fondsenwerving op dit niveau voort te zetten. Zonder de Postcode Loterij en haar deelnemers zouden wij immers een groot deel van onze initiatieven niet kunnen realiseren.

Cheque van €2.250.000 van Postcode Loterij voor De Natuur en Milieufederaties

(v.l.n.r.): Corinne Ellemeet (Netwerkdirecteur van De Natuur en Milieufederaties), Sonja Sars (secretaris van De Natuur en Milieufederaties), Judith Lingeman (hoofd afdeling Goede Doelen van de Nationale Postcode Loterij) en Joris Hogenboom (voorzitter van De Natuur en Milieufederaties) Foto: Roy Beusker Fotografie

Inhoudsopgave

1.	Algemene informatie over de organisatie	6
2.	De activiteiten van de NMF's in 2014	10
	2.1 Overzicht van ontwikkelde en uitgevoerde landelijke projecten 2014	10
	2.2 Activiteiten van het bestuur	18
	2.3 Activiteiten van de kopteams	20
3.	De financiële positie van de Stichting	24
4.	Verantwoordingsverklaring	25
	BIJLAGE 1	
	Uitgelichte projecten van federaties	28
	BIJLAGE 2	
	Verantwoordingsverklaring van het bestuur van Stichting De Natuur en Milieufederaties	32
	BIJLAGE 3	
	Leden Bestuur en Raad van Toezicht	36
	BIJLAGE 4	
	Nevenfuncties Bestuur van Stichting De Natuur Milieufederaties in 2014	38
1	JAARREKENING	
1.1	Balans per 31 december 2014	42
1.2	Staat van baten en lasten over 2014	43
1.3	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	45
1.4	Toelichting op de balans per 31 december 2014	46
1.5	Toelichting op de staat van baten en lasten over 2014	52
1.6	Specificatie en verdeling kosten naar bestemming	56
2	OVERIGE GEGEVENS	
2.1	Vaststelling en goedkeuring	62
2.2	Statutaire bepaling resultaatbestemming	62
2.3	Resultaatbestemming	62
2.4	Gebeurtenissen na balansdatum	62
2.5	Controleverklaring	62
2.6	Toelichting verschillen realisatie 2014 versus begroting 2014	62
2.7	Kopie van controleverklaring	64
2.8	Ondertekening van de jaarrekening 2014	66
3	BIJLAGEN	
3.1	Begroting 2015	68
3.2	Overzicht betalingen 2014 Stichting De Natuur- en Milieufederaties aan de Milieufederaties	72
3.3	Verklarende woordenlijst	74

1. Algemene informatie over de organisatie

1.1 Doelen en profiel van De Natuur en Milieufederaties

Stichting De Natuur en Milieufederaties (de NMF's) is de rechtspersoon waarbinnen de 12 provinciale natuur- en milieufederaties hun samenwerking hebben verankerd. De Stichting heeft de volgende doelen, vastgelegd in de statuten:

- het versterken van het werk en de positie van de provinciale milieufederaties in de diverse provincies door het samenwerken, door het uitwisselen van informatie, kennis en inzicht en door het coördineren en uitvoeren van gezamenlijke belangenbehartiging;
- het verkrijgen en beheren van gelden om daarmee de activiteiten van de provinciale milieufederaties financieel te ondersteunen ten behoeve van het behartigen van de belangen van natuur, milieu en landschap en
- voorts al hetgeen met één en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords.

De Stichting beoogt niet het maken van winst.

De Stichting is kortom een ondersteunende faciliteit, bedoeld om het werk van de afzonderlijke federaties te versterken.

1.2 Vertaling van de doelstelling in visie, beleid en strategie

Gezien de doelstelling van de NMF's is het beleid erop gericht om effectief samen te werken en om gezamenlijke inkomsten te verwerven en te beheren. Het beleid is neergelegd in een Meerjarenbeleidsplan, dat jaarlijks wordt vertaald in een jaarwerkplan. Het Meerjarenbeleidsplan 2013-2015 heeft gediend als uitgangspunt voor onze heidagen in 2014. Tijdens deze heidagen heeft het bestuur landelijke, inhoudelijke doelen geformuleerd die intern focus en extern smoel moeten geven. De doelen zijn niet voor een jaar, maar vormen voor een aantal jaar onze leidraad. Per jaar concretiseren we de algemene landelijke doelen naar smart geformuleerde speerpunten. Onderstaande doelen zijn de basis en deze worden in 2015 verder uitgewerkt.

De NMF's zetten zich in voor:

- Een samenleving die draait op schone energie met directe betrokkenheid van bewoners.
- Een samenleving die (nieuwe) natuur en landschap beschermt en ontwikkelt met directe betrokkenheid van bewoners.
- Een circulaire economie die de voetafdruk verkleint en waarin duurzame energie en voedsel voor iedereen betaalbaar is.

Strategie

Om onze doelen te bereiken heeft het bestuur vier samenhangende pijlers geformuleerd die de strategie van de NMF's vormen. Deze pijlers zijn allemaal terug te vinden in het werk van de afzonderlijke NMF's.

De pijlers zijn:

- het verwerven van maatschappelijke steun voor duurzaamheid. We richten ons minder intensief of primair op lobby en beleidsbeïnvloeding en verbreden dus van een politieke naar een maatschappelijke strategie. Onze lobby en beleidsbeïnvloeding wordt daarmee ook sterker gevoed door het maatschappelijk initiatief op het gebied van duurzaamheid. Met de steun van bewoners en koploperbedrijven kan een krachtig signaal worden gegeven aan overheden en bedrijven dat mensen verandering willen en die ook dragen;
- het vergroten en versterken van onze netwerken en communities bij bewoners, bedrijven en kennisinstellingen. We laten de initiatieven van onderop zien, ondersteunen deze, verbinden partijen die samen grote stappen kunnen zetten;
- het nemen van initiatieven voor versnelling van duurzaamheid: ontwikkelen van nieuwe concepten, starten van pilots, de stap nemen van denken en praten naar doen;

- de verbinding leggen van de 'planet-kant' van duurzaamheid naar people en profit. Juist door economie en maatschappelijke opgaven en kansen te koppelen aan natuur en milieu ontstaat perspectief op grote transities.

Kortom: we leggen verbindingen tussen milieu, economie en het sociale domein, waarbij in onze aanpak natuur en milieu leidend zijn; we zijn initiërend en ondersteunend en gaan van denken naar doen; we laten de maatschappelijke drive achter duurzaamheid zien en beïnvloeden daarmee keuzen van overheden en het bedrijfsleven.

Op basis van onze strategie zijn de strategische doelen geformuleerd:

De NMF's hebben binnen drie jaar:

- tenminste 1000 actieve duurzaamheidsgroepen aan ons netwerk verbonden, waarvan de helft een nieuwe groep is.
- onze communities uitgebouwd en een gezamenlijk een achterban van tenminste 60.000 mensen.
- een uitgebouwd en solide samenwerking met koploperbedrijven en bedrijfstakken
- eenheid in uitstraling en logo's van de 12 afzonderlijke federaties

1.3 Bestuursstructuur van de NMF's

Het bestuur van de NMF's wordt gevormd door de 12 directeurs van de natuur- en milieufederaties. Het DB bestond in 2014 uit een team van drie directeurs, aangevuld met de netwerkdirecteur. Voor de toezichhoudende functie is een Raad van Toezicht gevormd bestaande uit vertegenwoordigers van alle 12 natuur- en milieufederaties. Dit zijn bij voorkeur bestuursleden van de federaties, maar het is ook mogelijk dat er personen buiten de federatie worden afgevaardigd. Zij moeten uiteraard wel voldoen aan de statutaire voorwaarden en de eisen van het CBF-keur.

De Raad van Toezicht houdt toezicht op de algemene gang van zaken binnen de stichting en de daarmee verbonden organisatie. Tot de bevoegdheden behoren het goedkeuren van de begroting, het jaarwerkplan, de jaarrekening en het jaarverslag, alsmede de meerjarenbeleidsplannen- en begrotingen. De Raad van Toezicht laat de beleidsvorming en beleidsuitvoering, waaronder het financieel beheer, over aan het Bestuur. Eind 2013 heeft de Raad van Toezicht haar eigen functioneren geëvalueerd. Dit heeft geresulteerd in een voorstel voor het aanpassen van de omvang en samenstelling van de Raad van Toezicht dat in december 2014 is goedgekeurd. Streven is om de nieuwe Raad van Toezicht in het 2e kwartaal van 2015 te installeren. Tot die tijd blijft de huidige Raad van Toezicht in functie.

Het Bestuur stelt jaarlijks de begroting, de werkbegroting, het jaarwerkplan,

het jaarverslag en de jaarrekening vast, alsmede eens in de drie jaar een meerjarenbeleidsplan en meerjarenbegroting. Daarnaast staat regelmatig de voortgang van de programma's op agenda en worden er strategische kwesties bediscussieerd.

De voorbereiding en uitvoering van het beleid wordt ondersteund door een klein facilitair bureau. Het stafbureau werd in 2014 bemand met de volgende functies: een netwerkdirecteur (mrt-nov, 0,8 fte), secretaris (0,7 fte), een administrateur (1e helft 2014 extern ingehuurd, 2e helft 2014 0,4 fte), een communicatiemedewerker (0,3 fte) en een secretaresse (0,4 fte).

2. De activiteiten van de NMF's in 2014

Om onze landelijke doelen en pijlers te bereiken, zetten we verschillende instrumenten in:

- Ontwikkelen landelijke projecten en campagnes
- Uitvoeren landelijke projecten en campagnes
- Landelijke lobby en het opbouwen van een landelijk netwerk/positie
- Gezamenlijke en landelijke profilering
- Interne deskundigheidsbevordering en uitwisseling

Hieronder staat een overzicht van de landelijke projecten en de concrete activiteiten die we ondernemen als bestuur en binnen de kopteams. In bijlage 1 zijn een aantal provinciale projecten uitgelicht.

2.1 Overzicht van ontwikkelde en uitgevoerde landelijke projecten 2014

Energieservicepunten

Looptijd: oktober 2013 - januari 2016

Begroting: € 50.000,-

Deelnemers: alle Natuur- en Milieufederaties

Doel: In gezamenlijkheid richting geven aan de werkzaamheden, communicatie en uitwisseling van 12 servicepunten zodat dienstverlening en zichtbaarheid behouden blijft en professionaliteit versterkt wordt. Daarnaast kijken naar kansen voor gezamenlijke acquisitie, zoals Energieke Regio, VNG Ondersteuningsstructuur.

Resultaten in 2014:

In alle provincies draait een servicepunt dat de 600 lokale energie initiatieven in Nederland ondersteunt en informeert. De Servicepunten helpen de

initiatieven één op één met kennis en ervaring. Daarnaast worden 12 provinciale netwerken levendig gehouden door de organisatie van lokale en provinciale netwerkbijeenkomsten, kennissessies en excursies.

Wind op Land

Looptijd: oktober 2014 – januari 2016

Begroting: € 10.000,-

Deelnemers: alle Natuur en Milieufederaties

Doel: ontwikkelen van een gezamenlijke aanpak als NMF's om het draagvlak voor en het aandeel van windenergie in de provincies te verhogen.

Resultaten in 2014:

Op basis van het SER Energie akkoord ligt er een grote opgave bij de provincies om windenergie op land te ontwikkelen. Het blijkt in de praktijk een moeizaam proces om nieuwe windparken te ontwikkelen. In de verkenning hebben we ons beperkt tot de rol van de federaties bij de ontwikkeling van parken tot 100MW. De federaties kunnen op verschillende manieren het moeizame proces van de ontwikkeling van windenergie bespoedigen. Met een klein expert-team windenergie hebben we onze kennis en ervaring verder ontwikkeld. Met name ten aanzien van verschillende participatiemodellen, financieringsvraagstukken en samenwerking met ontwikkelaars. In 2015 blijft windenergie op land een van de speerpunten van de federaties.

Verduurzaming Sport

Looptijd: oktober 2014 – januari 2016

Begroting: € 8.000,- (extern gefinancierd)

Deelnemers: Brabantse milieufederatie, natuur en milieufederatie Utrecht, natuur en milieufederatie Overijssel.

Doel: bewustwording bij beheerders van de gevolgen van het gebruik van gewasbestrijdingsmiddelen.

De bestaande best practices inventariseren en delen zodat het gebruik van bestrijdingsmiddelen verminderd wordt.

Resultaten 2014:

Met een klein expertteam is in 2014 gestart met het (mede) ontwikkelen van best practices. Het team heeft zich – in eerste instantie – gericht op de golf en heeft een aanpak geformuleerd om golfclubs te adviseren en begeleiden bij het verminderen van gebruik van bestrijdingsmiddelen. Vanaf 2015 zet het team in bredere zin in op het verduurzamen van de golf.

Big Jump

Looptijd: maart 2014 - augustus 2014

Begroting: €38.000 (grotendeels extern gefinancierd)

Deelnemers: Natuur en Milieufederatie Utrecht heeft samen met de Natuur en Milieufederatie Overijssel de Big Jump gecoördineerd. Het ministerie van I&M, Rijkswaterstaat en Hoogheemraadschap waren samenwerkingspartners en droegen bij in de financiering. Daarnaast deden federaties van Friesland, Gelderland, Flevoland, Limburg en Noord-Holland mee.

Doel: De Big Jump is een Europese publieksmanifestatie waarbij aandacht wordt gevraagd voor het belang van schoon water. Het wordt één keer per jaar in juli georganiseerd en bestaat eruit dat zoveel mogelijk mensen op een afgesproken tijdstip in het water springen.

Resultaten 2014:

Dit jaar vond op zondag 13 juli in heel Europa de Big Jump plaats. Tienduizenden mensen uit verschillende landen maakten om exact 15 uur samen een sprong in het water en vroegen daarmee aandacht voor het belang van schoon water voor mensen en natuur. In Nederland vond in zeven provincies Big Jumps plaats. In de provincie Utrecht werd in Wijk bij Duurstede het landelijk evenement georganiseerd in recreatiegebied [de Gravenbol](#). Zo'n honderd kinderen sprongen exact om 15 uur samen het water in. Voorafgaand aan de sprong kregen de kinderen een warming up van Topzwemmer Joerie Verlinden. In de rest van het land organiseerden de Natuur en Milieufederaties in Friesland, Gelderland, Limburg, Noord-Holland, Overijssel en Flevoland Big Jumps. Vaak in samenwerking met waterschappen, gemeenten en lokale groepen. Henny Radstaak van Vroege Vogels radio maakte een [mooie inhoudelijke reportage](#) over de Big Jump en bezocht de Big Jump in Friesland. Hier staat een overzicht van [Alle Big Jumps in 2014](#).

Nacht van de Nacht 2014

Looptijd: januari 2014 - december 2014

Begroting: € 53.600,-

Deelnemers: alle natuur- en milieufederaties

Doel: Bij het grote publiek aandacht vragen voor de schoonheid van de donkere nacht die bedreigd wordt door een toenemende lichtvervuiling

Resultaten in 2014:

In 2014 deden ruim 35.000 mensen mee aan meer dan 300 nachtelijke activiteiten, verspreid over heel Nederland. Duisternis is een aansprekend, herkenbaar en feel good onderwerp geworden voor een breed publiek. Ook bij bedrijven en gemeenten krijgt het onderwerp steeds meer aandacht. De Nacht van de Nacht heeft wederom een stap vooruit gezet. Inmiddels is het een gevestigd en succesvol evenement.

Omgevingswet 2014

Looptijd: april 2013 t/m december 2014 (fase 1)

Begroting: € 25.000,- (€15.000,- externe financiering)

Deelnemers: alle natuur- en milieufederaties

Doel: De natuur en milieufederaties positioneren als De regionale spreekbuis voor natuur en milieuvraagstukken in het kader van de Omgevingswet.

Resultaten in 2014:

Het portfolio met praktijkvoorbeelden over de wijze waarop er momenteel in de praktijk gewerkt wordt met een integrale aanpak met betrokkenheid van burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties is afgerond. Dit portfolio is in opdracht van het ministerie van I&M gemaakt, en wordt ondersteund door een website. Deze integrale aanpak past bij de nieuwe rol die de overheid wil spelen: meer faciliterend en uitnodigend. Het is in 2014 nog niet gelukt het portfolio aan te bieden aan minister Schultz / minister Kamp, zoals eerder de bedoeling was. Begin 2015 wordt hiervoor een evenement georganiseerd.

Voetafdruk

Looptijd: januari 2014 t/m december 2014
Begroting: € 38.000,-
Deelnemers: Natuur en milieufederaties Drenthe, Friesland, Overijssel, Gelderland en Brabant
Doel: Het verlagen van de ecologische voetafdruk in elke provincie door middel van aansprekende projecten/activiteiten waaraan bewoners en organisaties mee kunnen doen. Hiervoor is een voetafdruk scan ontwikkeld waarmee de voetafdruk van individuele bewoners gemeten kan worden.

Resultaten in 2014:

De website www.voetafdruk nederland.nl is live gegaan. Voor de provincies Brabant, Overijssel, Drenthe, Friesland, Utrecht, Gelderland en Z-Holland en Zeeland zijn de scans inmiddels beschikbaar. Ter illustratie, de Drentse scan is in een jaar tijd bijna 1200 keer ingevuld. De scan wordt ingezet om campagnes te ondersteunen, die gaan over milieubewustzijn en milieugedrag. De scans gaan over alle onderdelen van de leefstijl die hierop betrekking hebben: voeding, vervoer, wonen (energie besparen en opwekken), vrije tijd, afval en kleding.

Zonnepanelencalculator

Looptijd: 30 november 2014 – 1 januari 2016
Begroting: € 11.400,-
Deelnemers: alle Natuur en Milieufederaties

Doel: Het stimuleren van duurzame lokale energie door MKB-bedrijven. De zonnepanelencalculator is speciaal voor het MKB ontwikkeld. De calculator laat 'kleinverbruikende' bedrijven de mogelijkheden zien om onder aantrekkelijke voorwaarden (zoals fiscale aftrekposten) zonnepanelen aan te schaffen.

Resultaten in 2014:

De oorspronkelijke Zonnepanelencalculator is ontwikkeld door de Natuur en Milieufederatie Utrecht. Deze is in 2013 zo'n 1.300 keer ingevuld door ondernemers. Dit leverde 1.150 positieve resultaten op, d.w.z. adviezen met een financieel rendement van meer dan 5 procent. In totaal waren die adviezen in 2013 goed voor 27.000 zonnepanelen. De calculator is de enige in zijn soort en gooit hoge ogen bij vele partijen in de markt. Eind 2014 hebben we een project gestart om deze in alle provincies uit te rollen.

DuurzaamDoor

Looptijd: december 2014 – januari 2016
Begroting: €70.000,- (extern gefinancierd)
Deelnemers: alle Natuur en Milieufederaties
Doel: het versterken, versnellen en verspreiden van regionale initiatieven voor verduurzaming van de Nederlandse samenleving op de thema's grondstoffen, voedsel en biodiversiteit, het stimuleren van kennisontwikkeling vanuit deze initiatieven en het zowel regionaal als landelijk verbinden van deze initiatieven aan andere duurzaamheidsnetwerken en – organisaties rond natuur, milieu en duurzaamheid.

Resultaten 2014:

In 2014 is diverse malen overleg geweest tussen DuurzaamDoor en De Natuur en Milieufederaties om te bezien of de onderlinge samenwerking versterkt kon worden. Dit heeft geresulteerd in een samenwerkingsovereenkomst. Onderdeel van deze overeenkomst is een uitvoeringsprogramma dat vanaf 2015 ontwikkeld en uitgevoerd wordt.

Binding en profilering 2014

Looptijd: januari 2014 t/m december 2014
Begroting: € 41.400,-
Deelnemers: alle natuur- en milieufederaties
Doel: Het laten toenemen van ons draagvlak in de samenleving door individuen en groepen aan de milieufederaties concreet te binden op provinciaal niveau. Hierdoor neemt onze zeggingskracht richting bestuur en politiek toe.

Resultaten in 2014:

De afgelopen twee jaar is gewerkt aan het ontwikkelen van een Friend-raisingstrategie en het onderzoeken van de mogelijkheden met Crowdfunding / Crowdsourcing als nieuwe vormen van verbinding. Het ontwikkelen van bijbehorende (succesvolle) activiteiten staat nog in de kinderschoenen. Vrijwel alle NMF's hebben het relatiebeheer aanzienlijk verbeterd, waardoor het ook beter mogelijk is gericht te communiceren. Ook is sprake van een explosieve groei van het aantal relaties dat is geworven met campagnes en publieksactiviteiten.

2.2 Activiteiten van het bestuur

Het Dagelijks Bestuur had in 2014 de volgende speerpunten:

- Profilering en versteviging positie in het landelijk krachtenveld
- Versterking projectontwikkeling/innovatievermogen en acquisitiekracht
- Versterken interne uitwisseling/netwerkfunctie

De netwerkdirecteur had o.a. een belangrijke rol in het versterken van de positionering van de NMF's, het trekken van projecten en het verstevigen van de externe financiering.

Profilering en versteviging positie in het landelijk krachtenveld

Op diverse manieren zijn nieuwe partners geworven en bestaande banden aangehaald. Door projectontwikkeling hebben we contacten gelegd met nieuwe partijen zoals zorghuizen en sportclubs. Daarnaast hebben we de onderlinge samenwerking met onze collega-organisaties verstevigd door blijvende samenwerking in het Groene11 verband. Ondanks de verbeterde afstemming blijft er soms spanning op de onderlinge samenwerking versus de eigen organisatie. Voornaamste reden hiervoor is dat de financiering bij veel goede doelen onder druk staat. We willen in 2015 steviger samenwerken, zowel landelijk als in de provincie en de taken verdelen. Tijdens de heidagen heeft het bestuur de basis gelegd voor een herkenbaar en consistent profiel van de NMF's. Dit wordt in het voorjaar van 2015 uitgewerkt en vastgesteld.

De eenheid in uitstraling van de 12 federaties en de landelijke koepel is verder doorgezet. Inmiddels heeft driekwart van de federaties hetzelfde website-format en hebben acht federaties een vergelijkbaar logo. Het landelijk communicatiebeleid is op hoofdlijnen vastgesteld. Het afgelopen jaar is verder ingezet op een versterking van ons landelijk netwerk.

Versterking projectontwikkeling/innovatievermogen en acquisitiekracht

De netwerkdirecteur heeft direct stappen gezet in het ontwikkelen van projecten. We zijn onder meer aangesloten bij de Energiestrijd zorghuizen 2014 en bij de green deal sportvelden, en we hebben een landelijk samenwerkingscontract met DuurzaamDoor afgesloten. Naast het oppakken van concrete kansen voor projectontwikkeling, is er in 2014 ook geëxperimenteerd met projectontwikkeling door acquisitieteams en expertteams. Tijdens de heidagen heeft het bestuur de procedure voor projectontwikkeling uitgebreid besproken, met als uitkomst dat landelijke projecten sterker centraal aangestuurd gaan worden.

Versterken interne uitwisseling/netwerkfunctie

Met de nieuwe manier van projectontwikkeling is ook ingezet op het versterken van de onderlinge uitwisseling. Op het thema Windenergie (op Land) zijn de mogelijkheden voor een provinciale acquisitiestrategie uitgewerkt door een klein expertteam, waar alle federaties van profiteren. Tijdens de heidagen is ook stilgestaan bij onze samenwerkingscultuur; in de dagelijkse hectiek is niet altijd voldoende oog voor de manier waarop

we met elkaar onderling communiceren. Dit kan de effectiviteit van de bestuursvergaderingen negatief beïnvloeden. Na de heidagen is de onderlinge samenwerking zichtbaar verbeterd waardoor de besluitvorming tijdens de AB-vergaderingen soepel verloopt. Het directeurenoverleg waarin de directeuren niet participeren als algemeen bestuurslid, maar als directeur van de eigen organisatie, functioneert nog steeds heel goed en geeft ruimte voor reflectie en inspiratie.

Uitwisseling op medewerkersniveau loopt via de themakringen 'Energie' en 'Natuur en Ruimte'. Deze themakringen wisselen inhoudelijke informatie en projectkansen uit. Daarnaast hebben de communicatiemedewerkers en de administrateurs via internet (PBworks) inhoudelijke uitwisseling op hun vakgebied. De onderlinge communicatie verloopt goed.

2.3 Activiteiten van de kopeteams

De kopeteams houden zich bezig met acquisitie, projectontwikkeling, (inhoudelijke) strategiebepaling, lobby en positionering op het terrein van Binding, Ruimte en Natuur, Energie & duurzame bedrijvigheid. Met ingang van 2015 worden de kopeteams opgeheven en wordt projectontwikkeling en acquisitie op projectniveau landelijk belegd. Opdrachtgevers, portefeuillehouders en uitvoerders werken vanuit federaties samen binnen samenwerkingsovereenkomsten.

Kopeteam Ruimte en Natuur

Het kopeteam Ruimte en Natuur had in 2014 de volgende speerpunten:

- Omgevingswet
- Ruimtelijke uitwerking Energie akkoord (Wind op land)
- Water en deltaprogramma
- Natuur en stikstof

Omgevingswet

Wij willen het Rijk en provincies helpen in hun zoekproces naar een nieuwe positie en rol in de ruimtelijke ordening en de omgevingswet.

De activiteiten in dit kader staan omschreven in paragraaf 2.1.

Ruimtelijke uitwerking Energie akkoord (Wind op Land)

Afgelopen jaar hebben we actief onderzocht wat de rol van de federaties kan zijn bij de ontwikkeling van parken tot 100MW.

De activiteiten in dit kader staan omschreven in paragraaf 2.1.

Deltaprogramma

In 2014 hebben we de voor ons relevante thema's ingebracht in het Deltaprogramma en hebben we de Algemene Intentieverklaring Ruimtelijke Adaptie mede ondertekend. Daarnaast zijn we betrokken geweest, gezamenlijk met de partijen van de Coalitie Natuurlijke Klimaatbuffers, bij de uitwerking van het synergie programma water en natuur. Via het project 'Groene daken' onderzoeken we de mogelijkheden om steden klimaatactief te maken.

Natuur en stikstof (PAS)

In de natuurdossiers vervulden wij ook in 2014 onze rol van het betrekken van burgers en bewoners bij lokale, regionale en provinciale natuurthema's. Daarnaast hebben we een taak bij het integrale gebiedsbeleid, het beleid voor de niet-EHS-gebieden en de ecologische basiskwaliteit van het landelijke gebied waaronder de biodiversiteit. In 2014 (met doorloop naar 2015) speelden specifiek de water- en milieuecondities voor natuur waaronder de KRW en de PAS en het agrarisch natuurbeheer.

Het in goede banen leiden van de PAS is essentieel voor het behoud van natuur, milieu en volksgezondheid op provinciaal niveau in de 'zandprovincies'.

Kopeteam Energie en duurzame bedrijvigheid

In 2014 waren de speerpunten van dit kopeteam:

- Decentrale energie
- Energiebesparing in de gebouwde omgeving

Decentrale energie

Door onze energie servicepunten hebben we een goede positie in de lokale duurzame energie-opwekking. De activiteiten in dit kader staan omschreven in paragraaf 2.1

Energiebesparing

In 2014 is hard gewerkt aan de samenwerking met Kleur uw gemeente Groen. Kleur uw gemeente groen is een landelijk samenwerkingsverband voor het stimuleren van energiebesparing in de bestaande bouw. De Natuur en Milieufederaties, Meer met Minder, Bouwend Nederland, Rabobank Nederland, Stichting Energieke Regio, Uneto-VNI, Bouwgarant en de Duurzame Energie koepel hebben de handen ineen geslagen met als doel: het ontzorgen van particulieren bij het besparen van energie. Kleur uw gemeente Groen zorgt voor een compleet one-stop-shop aanpak in gemeenten met ruimte en inzet van lokale partijen, zowel burgers, bedrijven als intermediaire organisaties.

Binnen dit samenwerkingsverband worden instrumenten en concepten ontwikkeld waarmee het energie besparen mogelijk en makkelijk is.

Kopeteam Binding

In 2013 zijn kwantitatieve doelstellingen geformuleerd voor de periode tot en met 2015:

- Elke milieufederatie heeft eind 2015 minimaal tussen de 5.000 en 10.000 'individuele' relaties vastgelegd als 'kennis' en/of 'deelnemer'.

Landelijk vertaald komt deze ambitie neer op 60.000 tot 120.000 (unieke) relaties.

- Ten minste 10% van het aantal relaties per milieufederatie is aan te merken als 'supporter'. Deze relaties dragen financieel bij aan het realiseren van onze activiteiten (actiedonatie), zijn als vrijwilliger verbonden en/of dragen ons gedachtegoed als 'ambassadeurs' uit. Landelijk dus tussen 6.000 en 12.000 'supporters'.

Om deze aantallen in beeld te kunnen brengen is eind 2013 een monitor ontwikkeld en uitgetest. Deze monitor blijven we inzetten om de ontwikkelingen te kunnen blijven volgen.

In 2014 heeft het kopeteam Binding en Profilering gewerkt aan de volgende speerpunten:

- Campagnes en laagdrempelige publieksactiviteiten, gericht op profilering (landelijk en regionaal) en blijvende verbinding aan de NMF's (genoemd bij landelijke projecten)
- Ontwikkeling en profilering van de NMF's als Steun- en Servicepunten binnen de energieke samenleving.
- Kennisontwikkeling en –uitwisseling rondom (aspecten van) Binding en Profilering.

Ontwikkeling en profilering van de NMF's als Steun- en Servicepunten binnen de energieke samenleving.

Dit speerpunt is in 2014 onderbelicht gebleven. De belangrijkste opgave die voorlag was het vinden van (nieuwe) verbindingen met de energieke samenleving. In 2015 zal verder bekeken worden hoe we onze energie servicepunten kunnen verbreden en versterken.

Investeren in leren, ontwikkelen en uitwisselen

In 2014 zijn een aantal bijeenkomsten georganiseerd om onderlinge kennisuitwisseling op het gebied van binding en profilering te stimuleren. Daarnaast is een gezamenlijk opleidingstraject uitgevoerd met trainingen op het gebied van Friendraising en Crowdrunding. Kennisdeling met betrekking tot relatiebeheer en -management (met inzet van eTapestry) vindt plaats middels een digitale werkruimte (PBWorks) waar steeds meer handleidingen en tips worden verzameld en uitgewisseld.

3. De financiële positie van de Stichting

3.1 Staat van Baten en Lasten

Het jaar 2014 wordt afgesloten met een negatief resultaat van € 6.679,-. Begroot was een negatief resultaat van € 45.523,- een positief verschil derhalve van € 38.844,-.

Hieraan dragen de volgende posten aan belangrijke mate bij:

- Een aantal communicatieprojecten die in 2014 in gang zijn gezet krijgen hun beslag in 2015. Hierdoor zijn de kosten hiervoor in het boekjaar 2014 lager dan begroot. Dit zorgt € 21.640,- minder uitgaven dan begroot.
- Er is zijn minder uitgaven gedaan t.b.v. acquisitie en project-ontwikkeling dan begroot. Een verschil van € 16.202,-.

Aan de doelstelling werd in totaal € 2.507.726,- uitgegeven. Dat is 97,9 % van het totaal van de baten (in 2013 was dit 95,6 %).

Hiervan is 7,1% uitgegeven aan de organisatie van de samenwerking. Aan activiteiten van de samenwerkende milieufederaties is 6,3 % besteed en aan samenwerkingsprojecten 22,7 %. Aan activiteiten van de stedelijke milieucentra is 7,5 % uitgekeerd en aan de afzonderlijke milieufederaties 56,5 % als bijdrage aan hun eigen activiteiten.

In 2014 is 95,6% van alle toekenningen in Stichting De Natuur en Milieufederaties afkomstig van de Nationale Postcode Loterij.

3.2 Balans en beleid t.a.v. reserves

De stichting NMF's streeft naar het aanhouden van een zo klein mogelijk Eigen Vermogen. Positieve resultaten zullen in het daaropvolgende jaar bestemd worden, zodat het Eigen Vermogen beperkt blijft tot een continuïteitsreserve. Het Algemeen Bestuur heeft op 13 december 2012 besloten dat de continuïteitsreserve minimaal € 300.000,- moeten bedragen. Voor 2014 is gekozen voor het aanhouden van een bedrag van € 350.000,- op grond van een behoedzaam scenario.

De reservevorming in het Eigen Vermogen voldoet aan de VFI-richtlijn, namelijk:

- er wordt geen reserve gevormd, zonder dat deze bestemd is (immers, naast de continuïteitsreserve wordt geen ander Eigen Vermogen aangehouden);
- de continuïteitsreserve is bedoeld om risico's op korte termijn op te vangen.

De continuïteitsreserve is in 2014 gehandhaafd op € 350.000,-

De overige reserves zijn in 2014 afgenomen van €45.423,- naar € 38.744,-.

Dit zal in 2015 worden bestemd. Het vermogen is ondergebracht op een spaarrekening, waar geen vermogensrisico's aan verbonden zijn.

4. Verantwoordingsverklaring

De bestuursleden en de leden van de Raad van Toezicht van Stichting De Natuur en Milieufederaties hebben allen in een verklaring (bijlage 12 van het reglement CBF) de volgende principes onderschreven:

1. Binnen de instelling dient de functie 'toezicht houden' duidelijk te zijn gescheiden van het 'besturen' dan wel van de 'uitvoering'.
2. De instelling dient continu te werken aan een optimale besteding van middelen, zodat effectief en doelmatig gewerkt wordt aan het realiseren van de doelstelling.
3. De instelling streeft naar optimale relaties met belanghebbenden.

In een verantwoordingsverklaring van het Bestuur wordt beschreven hoe de Stichting invulling geeft aan deze principes. Deze verklaring is als bijlage 2 bij dit jaarverslag gevoegd.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1 Uitgelichte projecten van federaties

Iedere natuur en milieufederaties draagt met eigen projecten bij aan een mooi en duurzaam Nederland. In deze bijlage een paar projecten uit 2014 om een beeld te geven van het werk van de federaties in de provincies. Een volledig overzicht van de werkzaamheden en financiën verantwoord elke federatie in een eigen jaarverslag en jaarrekening.

Samen maken wij Drenthe mooier - NMFD

Op het gebied van ruimtelijke kwaliteit in Drenthe blijkt een grote behoefte aan een professioneel netwerk. Eind december 2014 hebben de Natuur en milieufederatie Drenthe samen met Libau daarom een interactieve kaart <http://www.wijmakenhetmooier.nl> gelanceerd waarop Drenthe een plek die mooier kan, kunnen aanmelden.

Al snel zijn 22 vraagstukken aangemeld, variërend van het verbeteren van de omgeving van de kalkovens bij Dieverbrug tot het beter inpassen van een bedrijventerrein aan de rand van Gieteren. Ook bijvoorbeeld het toegankelijker maken van bijzondere gebieden in Drenthe, zoals het heringerichte Hunzedal of een voormalig vliegveld uit WOII bij Darp, zijn op de kaart gezet. Duidelijk is dat er meerdere uitdagende ontwerpgevallen liggen waar met bewoners en professionals verder uitwerking aan kan worden gegeven.

Ruim dertig professionals, variërend van medewerkers van gemeenten en provincie, stedenbouwkundigen, architecten, natuurorganisaties en landschapsarchitecten, woonden de eerste netwerkbijeenkomst bij van

Wij Maken het Mooier. Flip ten Cate (directeur Federatie Ruimtelijke Kwaliteit) vertelde tijdens de bijeenkomst over de relatie tussen ruimtelijke kwaliteit en de nieuwe Omgevingswet. De kern van zijn boodschap: 'Een aantrekkelijke omgeving kan nooit het resultaat zijn van regels; kwaliteit ontstaat in de harten van mensen en wordt werkelijkheid waar visie, vakmanschap en daadkracht elkaar ontmoeten'. Een boodschap die uitstekend aansluit bij de doelen van Wij Maken het Mooier.

De komende periode wordt nagegaan hoe een goed vervolg kan worden gegeven aan elke melding op de kaart. Daarvoor is het allereerst nodig meer informatie te verzamelen over de aangemelde locaties en vervolgens te bepalen hoe er een proces in gang gezet kan worden, met betrokkenheid van zowel bewoners als professionals. De voortgang zal zichtbaar worden gemaakt via de interactieve website www.wijmakenhetmooier.nl.

De Natuur en Milieufederatie Drenthe en Libau zetten zich beide in voor het behoud en versterken van de ruimtelijke kwaliteit in Drenthe en hebben elkaar opgezocht om daar de komende jaren samen met professionals en betrokken inwoners werk van te maken.

Voor meer informatie, kijk op www.wijmakenhetmooier.nl.

Gezond op Pad - NMU

Het is slecht gesteld met de luchtkwaliteit in Nederland en met name in de grote steden zoals Utrecht. Maar liefst een op de acht Nederlanders sterft vroegtijdig door luchtvervuiling. Daarmee staat luchtvervuiling inmiddels in de top 3 van veroorzakers van ziekten en sterfte in Nederland, samen met overgewicht en roken. Luchtvervuiling veroorzaakt niet alleen ziekten aan de luchtwegen, maar veroorzaakt ook hart- en vaatziekten, hartaandoeningen en kanker. Vooral kinderen, ouderen en inwoners van steden zijn extra kwetsbaar.

De Natuur en Milieufederatie Utrecht (NMU) startte eind 2014 een meerjarige campagne om de luchtkwaliteit en de gezondheid van Utrechters in de provincie te verbeteren. Via de site <http://www.GezondOpPad.nl> kunnen Utrechters meewerken aan een gezondere leefstijl en een betere luchtkwaliteit in de provincie.

Het doel van de campagne is dat meer mensen Gezond Op pad gaan en kiezen voor elektrisch vervoer, openbaar vervoer of vaker de (elektrische) fiets nemen. Door vaker te fietsen verbetert niet alleen de luchtkwaliteit, maar ook de conditie en de fitheid van de Utrechter. Bewegen is goed voor je hart en bloedvaten, maar het doet nog meer met de gezondheid. Door voldoende beweging krijg je: een gezond gewicht, een betere spijsvertering, betere cholesterolgehalten en verlaag je de kans op suikerziekte.

De campagne start met een handtekeningenactie om politici te activeren meer maatregelen te nemen voor gezondere lucht in hun gemeenten. Verderop in de campagne lanceert de NMU een App RingRing genaamd die de fietskilometers van Utrechters gaat bijhouden. Voor iedere 100 gereden fietskilometers worden fietsers beloond met kortingen bij winkels en restaurants in de buurt. In de campagne krijgen ook andere onderwerpen aandacht zoals buurtmobiliteit, autodelen, stimuleren van elektrische scooters, fietsen en auto's etc.

Brommers en scooters zijn grote vervuilers in Nederlandse binnensteden. Sommige tweetakt scooters zijn 20 tot 2.700 keer meer vervuilend dan een diesel bestelbus. Niet alleen blootstelling aan hoge concentraties maar ook langdurige blootstelling aan lage concentraties fijnstof zorgt in de Utrecht voor een verminderde levensverwachting van ongeveer 9 maanden. Kinderen die op plekken wonen waar veel verkeer rijdt, hebben, in vergelijking met kinderen die op het platteland wonen, ongeveer 30% meer kans om astma te ontwikkelen.

Goed boeren - BMF

Het Netwerk Goed Boeren is opgericht voor vernieuwende boeren, die op zoek zijn naar alternatieven voor het huidige landbouwsysteem, boeren die een bedrijf willen dat verbonden is met het land, de omgeving en met de maatschappij. Het netwerk is een ontmoetingsplaats voor deze boeren en een broedplaats voor nieuwe ontwikkelingen in de landbouwsector. In het netwerk doen landbouwbedrijven uit allerlei sectoren mee. De Brabantse Milieufederatie coördineert het Netwerk Goed Boeren door het netwerk te faciliteren en te ondersteunen. Daarnaast legt de BMF contacten met o.a. boeren en politiek.

De boeren in het netwerk hebben ervaring met vernieuwing op landbouwkundig en maatschappelijk gebied. Ze zetten in op het versterken van de biodiversiteit op hun bedrijf, op goed bodembeheer en op het sluiten van kringlopen. Ze zoeken contact met burgers door bijvoorbeeld hun producten anders te vermarkten, ze streven ernaar hun bedrijf in te passen in de natuurlijke omgeving en ze zijn op zoek naar alternatieve vormen van financiering waardoor ze minder afhankelijk zijn van de bank.

De boeren in het Netwerk Goed Boeren willen deze kennis graag delen, maar ze willen ook samen op zoek naar nieuwe manieren om de relatie van de bedrijven met hun omgeving te versterken. Communicatie met collega-boeren en met burgers speelt daarbij een belangrijke rol. Bodem, goed bodembeheer, grondgebondenheid en samenwerking daarin zijn de onder-

werpen van waaruit gewerkt wordt om de vernieuwingen te versterken.

Het netwerk houdt zich niet alleen bezig met innovaties op het gebied van kringlopen en grondgebruik, maar ook met sociale innovatie, met de relatie tussen landbouw en maatschappij, tussen producent en consument.

Daarnaast wil het Netwerk Goed Boeren de huidige knelpunten en de kansen op vernieuwing onder de aandacht brengen bij de politiek, bij bestuurders en beleidsmakers, en hen daarin adviseren, zodat meer ontwikkelruimte gecreëerd wordt voor de bedrijven in dit netwerk. Het netwerk wil een toekomstvisie voor de landbouw tonen. Het is de bedoeling speciaal ook jongeren hierbij te betrekken en op termijn een 'Netwerk Goed Boeren Jongeren' op te richten.

BIJLAGE 2 Verantwoordingsverklaring van het bestuur van Stichting De Natuur en Milieufederaties

De bestuursleden en de leden van de Raad van Toezicht van Stichting De Natuur en Milieufederaties hebben allen in een verklaring (“bijlage 12” van het reglement CBF) de volgende principes onderschreven:

1. Binnen de instelling dient de functie ‘toezicht houden’ duidelijk te zijn gescheiden van het ‘besturen’ dan wel van de ‘uitvoering’.
2. De instelling dient continu te werken aan een optimale besteding van middelen, zodat effectief en doelmatig gewerkt wordt aan het realiseren van de doelstelling.
3. De instelling streeft naar optimale relaties met belanghebbenden.

In deze verantwoordingverklaring van het Bestuur wordt beschreven hoe de Stichting invulling geeft aan deze principes.

1. Scheiding van toezicht houden, besturen en uitvoeren

De scheiding van toezicht houden, besturen en uitvoeren is statutair vastgelegd en verder uitgewerkt in een huishoudelijk reglement en het “Handboek”. In het huishoudelijk reglement staat beschreven hoe de diverse organen zijn samengesteld en wat de verantwoordelijkheden, bevoegdheden en taken van de diverse organen zijn, alsmede binnen welk mandaat men werkt. De inrichtingsprincipes, protocollen en afspraken zijn vastgelegd in het Handboek. Hieronder wordt in grote lijnen beschreven hoe de diverse verantwoordelijkheden verdeeld zijn.

De Raad van Toezicht bestaat uit vertegenwoordigers van elk van de 12 milieufederaties. Dit zijn bij voorkeur bestuursleden van de federaties, maar het is ook mogelijk dat er personen buiten de federatie worden afgevaardigd. Elke federatie is zelf verantwoordelijk voor een adequate afvaardiging in de Raad van Toezicht en Stichting NMF heeft dan ook geen profielschets voor de leden. Zij moeten uiteraard wel voldoen aan de statutaire voorwaarden en de eisen van het CBF-keur.

De Raad van Toezicht houdt toezicht op de algemene gang van zaken binnen de stichting en de daarmee verbonden organisatie. Tot de bevoegdheden behoren het goedkeuren van de begroting, het jaarwerkplan, de jaarrekening en het jaarverslag, alsmede de meerjarenbeleidsplannen en begrotingen. De Raad van Toezicht laat de beleidsvorming en beleidsuitvoering, waaronder het financieel beheer, over aan het Bestuur. Het bestuur bestaat uit de 12 directeuren van de milieufederaties. De voorzitter is uit hun midden benoemd. De dagelijkse leiding berust bij een dagelijks bestuur, bestaande uit 3 bestuursleden en de voorzitter. Het bestuur stelt jaarlijks de begroting, de werkbegroting, het jaarwerkplan, het jaarverslag en de jaarrekening vast, alsmede eens in de drie jaar een meerjarenbeleidsplan en meerjarenbegroting.

Daarnaast staat regelmatig de voortgang van de samenwerkingsprogramma’s op de agenda en worden er strategische kwesties bediscussieerd.

De uitvoering van het beleid is grotendeels georganiseerd in thematische programma’s waarbinnen samenwerkingsprojecten worden uitgevoerd.

Het Bestuur wijst uit zijn midden een à drie directeuren aan, die gezamenlijk de Stuurgroep vormen van een programma en de projecten die daarbinnen worden uitgevoerd. Zij zijn, binnen mandaat van het bestuur, verantwoordelijk voor de uitvoering van de programma’s en de projecten.

De voorbereiding en uitvoering van het beleid wordt ondersteund door een klein facilitair bureau bestaande uit een ambtelijk secretaris, een administrateur, een communicatiemedewerker en een secretaresse.

2. Optimale besteding van middelen, effectiviteit en doelmatigheid

Om de middelen optimaal te besteden zodat effectief en doelmatig gewerkt wordt aan het realiseren van de doelstelling, hanteert de Stichting een aantal procedures en instrumenten. Deze staan omschreven in het huishoudelijk reglement en het Handboek. In grote lijnen:

Vertaling van het meerjarenbeleidsplan in een jaarwerkplan met richtinggevend, toetsbare doelen.

- Het jaarwerkplan met richtinggevend en toetsbare doelen wordt jaarlijks voorbereid door het dagelijks bestuur (DB), vastgesteld in het Bestuur en goedgekeurd door de Raad van Toezicht. Dit principe is vastgelegd in de statuten en het huishoudelijk reglement en het Handboek van de Stichting.

Vertaling van het jaarwerkplan in een werkbegroting

- De jaarlijkse begroting, zoals vastgesteld door het bestuur en goedgekeurd door de Raad van Toezicht, wordt nader uitgewerkt in een werkbegroting die rechtstreeks gerelateerd is aan het jaarwerkplan.

Financiële kwartaalrapportages

- Het DB bewaakt de bestedingen door middel van financiële rapportages aan het bestuur waarin elk kwartaal verslag wordt gedaan van de realisatie van de bestedingen op dat moment.

Verslaglegging op organisatieniveau

- Het DB stelt jaarlijks een jaarverslag op dat aan het bestuur ter vaststelling wordt voorgelegd en vervolgens aan de Raad van Toezicht ter goedkeuring.

Evaluatie op organisatieniveau

- Evaluatie van de samenwerking: Tijdens de looptijd van een meerjaren beleidsplan wordt de samenwerking eenmaal tussentijds geëvalueerd en eenmaal aan het einde van de periode. De tussentijdse evaluatie is m.n. gericht op effectiviteit van de organisatie en kan leiden tot tussentijdse aanpassing van de organisatie en/of protocollen. De evaluatie aan het einde van de beleidsperiode is m.n. gericht op de voortzetting in de volgende beleidsperiode, zowel wat betreft de inhoud van de samenwerking als de organisatiestructuur.
- Evaluatie functionarissen Jaarlijks vinden functioneringsgesprekken plaats tussen/met de diverse functionarissen: het functioneren van het DB door het bestuur; het functioneren van de programmaleiding door het DB; het functioneren van de programmasecretarissen door de programmaleiding; het functioneren van de ambtelijk secretaris door de voorzitter.
- Evaluatie van de samenwerkingsprogramma's. De programma's worden jaarlijks geijkt door het bestuur en waar nodig bijgesteld. Dat gebeurt in december, als onderdeel van de voortgangsrapportage over de uitvoering van het jaarwerkplan en het meerjarenbeleidsplan.
- In het laatste half jaar van de looptijd wordt een programma geëvalueerd aan de hand van de eerder geformuleerde doelen. Ook wordt de organisatie van en het samenwerkingsproces binnen het programma geëvalueerd. Dit vormt belangrijke input voor de evaluatie van de samenwerking als zodanig.

Projectbeheer

- Samenwerkingsovereenkomst voor elk samenwerkingsproject moeten de participanten een overeenkomst ondertekenen waarin de taken en verantwoordelijkheden van stuurgroep, projectleider en projectgroep zijn vastgelegd alsmede de verplichtingen van de participanten en de financiële afhandeling.
- Financiële en inhoudelijk tussentijdse rapportages: zoals vastgelegd in de samenwerkingsovereenkomst en/of zoals bepaald door de subsidieverlener. De rapportages worden ter verantwoording voorgelegd aan de stuurgroep van het project en gearhiveerd in de centrale project-administratie
- Eindrapportage en evaluatie. zoals vastgelegd in het Handboek en/of zoals bepaald door de subsidieverlener. De evaluatie (zowel doelbereik als proces) vindt plaats met de projectdeelnemers en de stuurgroep. Daarnaast vindt ook een procesevaluatie plaats tussen stuurgroep en projectleider. Het DB krijgt het verslag daarvan ter kennisname. Eénmaal per jaar worden leerpunten uit de evaluaties in het bestuur besproken.

3. Optimale relatie met belanghebbenden

De belanghebbenden van de Stichting zijn de twaalf afzonderlijke provinciale Milieufederaties. Het feit dat zij allen in alle organen van de Stichting vertegenwoordigd zijn en dat de samenwerking verankerd is in statuten en huishoudelijk reglement, garandeert een optimale relatie. Stichting De Provinciale Milieufederaties is sinds 1996 beneficiënt van de Nationale Postcode Loterij. Deze relatie dient een wederzijds belang. Jaarlijks wordt een plan gemaakt hoe de Stichting de relatie met de Postcode Loterij wil onderhouden en onder de aandacht wil brengen van het publiek en van bestuur, directies en medewerkers van de samenwerkende milieufederaties. Dit plan wordt persoonlijk doorgesproken met medewerkers van de Postcode Loterij om te bezien waar we elkaar kunnen versterken. Ook lopende het jaar is er regelmatig contact over concrete acties waar we elkaars doelstelling kunnen versterken.

Soms is er sprake van (gedeeltelijke) financiering van samenwerkingsprojecten door derden. Deze zijn te beschouwen als belanghebbenden. Het is beleid om de relatie met hen te optimaliseren door professioneel projectbeheer en door zorgvuldigheid bij de vereiste tussentijdse rapportages, de verslaglegging en de financiële afhandeling van projecten.

De Stichting heeft geen publieksfunctie. Voor het geval er toch klachten van het publiek binnenkomen is er wel een klachtenprocedure. Deze is opgenomen in het Handboek. Klachten over individuele Milieufederaties worden doorverwezen naar de betreffende federatie.

BIJLAGE 3 Leden Bestuur en Raad van Toezicht

Leden Bestuur

Het bestuur van de Stichting bestaat uit de directeuren van de 12 natuur- en milieufederaties. In 2014 waren dat de volgende personen:

Dhr. S.J. van der Velde	St. Natuur en Milieufederatie Groningen
Dhr. H. Van der Werf	St. Friese Milieufederatie
Dhr. R.H. Hoekstra,	St. Natuur en Milieufederatie Drenthe <i>penningmeester</i>
Mw. G. Wijffels	St. Natuur en Milieu Overijssel
Dhr V. Vintges	St. Gelderse Natuur en Milieufederatie
Dhr J.A.C. Hogenboom,	St. Natuur en Milieufederatie Utrecht <i>voorzitter</i>
Mw. V. Dam	Vereniging Natuur en Milieufederatie Flevoland
Dhr. J. v.d. Pol	Vereniging Milieufederatie Noord-Holland
Dhr. A Ouwehand	St. Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland
Dhr. T. van Mierlo	Vereniging Zeeuwse Milieufederatie
Dhr. N. Verdaasdonk	St. Brabantse Milieufederatie
Dhr. J.H. Heijnen	St. Milieufederatie Limburg

Leden Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht bestaat uit vertegenwoordigers van de 12 natuur- en milieufederaties. In 2014 waren dat de volgende personen:

Mw. R. Bekker	St. Natuur en Milieufederatie Groningen
Mevr. P. Esser	St. Friese Milieufederatie
Dhr. F. Blanckenborg	St. Natuur en Milieufederatie Drenthe
Mw. J. Hoeflak	St. Natuur en Milieu Overijssel
Mevr. L. Dijkstra	St. Natuur en Milieu Overijssel
Dhr. L. van Rootselaar	St. Gelderse Natuur en Milieufederatie
Dhr. E. Wagener	St. Natuur en Milieufederatie Utrecht
Dhr. C. Terlouw	Vereniging Natuur en Milieufederatie Flevoland
Dhr. A. Kappenburg	Vereniging Milieufederatie Noord-Holland
Dhr. R. Schröder	St. Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland
Dhr. T. van Riet	Vereniging Zeeuwse Milieufederatie
Mw. M. Hendrikx	St. Brabantse Milieufederatie
Mw. M. Kruit,	St. Milieufederatie Limburg <i>voorzitter</i>

Bestuur Naam	Nevenfuncties
Dhr. H. van der Werf	Bestuurslid Duurzaam Fryslan 2040
Mw G. Wijffels	Lid Raad van Advies Stichting IJssellandschap. Voorzitter Bestuur Stichting IJssellandschap
Joris Hogenboom	Voorzitter Netwerk Utrecht 2040 Lid bestuur gebiedscommissie Utrecht-West Lid gebiedsraad coöperatie O-gen Lid Raad van Advies Vallei Boert Bewust
Alex Ouwehand	Lid SER Borgingscommissie Energieakkoord voor duurzame groei Lid Commissie Regionaal Overleg Rotterdam The Hague Airport Lid Council Rotterdam Climate Initiative Lid Adviescommissie Project A15, duurzame snelweg Lid Beoordelingscommissie Visserij Innovatie Platform Ministerie van Economische Zaken Lid Stuurgroep Lokale Visserijgroep Zuidwest Nederland Lid Tafel van Borging PMR Maasvlakte 2 Lid Comité van Toezicht Kansen voor West (EFRO)
Dhr N. Verdaasdonk	Lid Algemeen Bestuur Waterschap Brabantse Delta
Dhr. H. Heijnen	Secretaris Stichting Mergellandcorporatie Voorzitter Stichting Het GroenHuis

Raad van Toezicht Naam	Nevenfuncties
Mevr. R. Bekker (NMFG)	Voorzitter stichting ERA (Groningen)
Mevr. P. Esser (FMF)	Senior docent NHL-hogeschool Leeuwarden Directeur P.M. Esser Holding B.V.
Dhr. G. van den Berg (NMFD)	Lid algemeen bestuur waterschap Reest en Wieden Lid Raad van Advies anv Horst en Maten
Mw J. Hoeflak (NMO)	Eigenaar Brill van Jane
Mevr. L. Dijkstra (NMO)	Senior adviseur bij de gemeente Zwolle
Dhr L. van Rootselaar (GNMF)	Lid Wijkplatform Barneveld-Centrum
Dhr C. Terlouw (NMFF)	Penningmeester Fietsersbond afdeling Flevoland
Dhr. A. Kappenburg (MNH)	Lid raad voor kerk en samenleving Suriname Lid van de klachtencommissie KNHS /SRR
Dhr. R. Schröder (MZH)	Lid van informele milieuwergroepen in Gouda
Dhr. T. van Riet (ZMF)	Oprichter/eigenaar adviesbureau MAGRID Secretaris Zeeuws klimaat fonds Bestuurslid Stroom Naar de Toekomst
Mevrouw M. Hendriks (BMF)	Regionaal landschapsambassadeur Medewerker regionale uitgave De Uitstraling Voorzitter Biodiversiteitsteam Hilvarenbeek Medewerker lokale radio-omroep Vlooh Vrijwilliger Philips Healthcare Medeoprichter en medewerker lokaal Repaircafe

Deel II
Jaarrekeningen 2014

1.1 Balans per 31 december 2014

(Na verwerking resultaatbestemming)

	Ref.	31 december 2014 €	31 december 2013 €
ACTIVA			
Vorderingen en overlopende activa	1	153.730	291.659
Liquide middelen	2	734.455	816.572
Totaal activa		888.185	1.108.231
PASSIVA			
Reserves en fondsen			
Continuïteitsreserve	3	350.000	350.000
Overige reserves	4	38.744	45.423
		388.744	395.423
Kortlopende schulden	5	499.441	712.808
Totaal passiva		888.185	1.108.231

1.2 Staat van baten en lasten over 2014

	Ref.	werkelijk 2014 €	begroting 2014 €	werkelijk 2013 €
BATEN				
Baten uit eigen fondsenwerving	6	38.640	28.000	3.915
Baten uit acties van derden	7	2.447.624	2.500.000	2.281.191
Subsidies van overheden	8	63.415	75.000	8.175
Overige baten	9	11.480	12.000	11.690
Som der baten		2.561.159	2.615.000	2.304.971
LASTEN				
Besteed aan doelstellingen:				
Organisatie van de samenwerking	10	178.543	181.700	157.216
Activiteiten van de samenwerking	11	157.526	197.323	153.058
Samenwerkingsprojecten	12	568.457	619.725	289.824
Bijdragen aan milieucentra	13	187.200	187.200	187.200
Bijdragen aan milieufederaties	14	1.416.000	1.416.000	1.416.000
		2.507.726	2.601.948	2.203.298
Werving baten	15	-	-	-
Beheer en administratie	16	60.112	58.575	65.245
Som der lasten		2.567.838	2.660.523	2.268.543
Resultaat		6.679-	45.523-	36.428
Resultaat bestemming				
Toevoeging/onttrekking aan:				
Overige reserves		6.679-	45.523-	36.428
		6.679-	45.523-	36.428

1.3 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Algemeen

Stichting De Natuur en Milieufederaties is gevestigd te Utrecht, Hengeveldstraat 29 3572 KH.

De doelstelling van de stichting is:

- het versterken van het werk en de positie van de provinciale Milieufederaties in de diverse provincies door het samenwerken, door het uitwisselen van informatie, kennis en inzicht en door het coördineren van gezamenlijke belangenbehartiging.
- het verkrijgen en beheren van gelden om daarmee de activiteiten van de provinciale Milieufederaties financieel te ondersteunen ten behoeve van het behartigen van de belangen van natuur en milieu.
- voorts al het geen met één en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords.

Inrichting jaarrekening

De jaarrekening is ingericht conform de Richtlijn Fondsenwervende Instellingen.

Grondslagen voor waardering

Activa en passiva

Activa en passiva worden gewaardeerd op nominale waarde.

Grondslagen van resultaatbepaling

"Het resultaat wordt bepaald als verschil tussen de baten beschikbaar voor doelstelling en de bestedingen over het jaar.

De baten worden verantwoord in het jaar waar deze betrekking op hebben. Voorzover de baten gebruikt worden voor de (mede)financiering van projecten worden zij verantwoord in de verslagperiode waarin de projectkosten worden gemaakt. Niet bestede projectgelden worden op de balans geactiveerd als nog te besteden projectgelden.

De kosten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop zij betrekking hebben. Projectkosten worden geboekt op de factuurdatum. Indien de eindafrekening van een project opgesteld wordt binnen het boekjaar waarover gerapporteerd wordt, dan worden de projectkosten met een factuurdatum in het volgende jaar wel in het betreffende boekjaar geboekt. Verliezen worden genomen zodra deze voorzienbaar zijn."

1.4 Toelichting op de balans per 31 december 2014

ACTIVA

1. Vorderingen en overlopende activa

De post kan als volgt worden toegelicht:

	31 december 2014	31 december 2013
Debiteuren	43.096	30.042
Te ontvangen subsidies	-	5.471
Te ontvangen NPL gelden	-	237.500
Nog te ontvangen bedragen	80.634	18.646
Vooruitbetaalde bedragen	30.000	-
	153.730	291.659

2. Liquide middelen

Van Lanschot Bankiers rekening-courant	24.341	2.149
Van Lanschot Bankiers rendementsparen	105.616	214.423
ASN sparen zakelijk	604.498	600.000
	734.455	816.572

Deze bedragen zijn direct opeisbaar.

PASSIVA

Reserves

“De reserves en fondsen zijn samengesteld uit een continuïteitsreserve, een bestemmingsreserve en overige reserves. De stichting streeft naar het aanhouden van een zo klein mogelijk eigen vermogen. Positieve resultaten worden in het daaropvolgende jaar bestemd, zodat het eigen vermogen zoveel mogelijk beperkt blijft tot een continuïteitsreserve om de continuïteit te waarborgen. De zorg voor continuïteit is te onderscheiden in:

- waarborgen dat de kosten van de organisatie voor minstens een half jaar gedragen kunnen worden
- opvangen van onvoorziene uitgaven
- opvangen van tegenvallers bij projecten (overschrijding van projectbegrotingen is uiteraard geen beleid)

Het Algemeen Bestuur heeft op 13 december 2012 besloten dat de continuïteitsreserve minimaal € 300.000,- moet bedragen maar voorlopig te kiezen voor een behoedzaam scenario en voor 2014 een reserve van € 350.000 aan te houden, waarvan € 80.000,- ten behoeve van continuïteit van de organisatie voor een half jaar, € 70.000,- voor onvoorziene uitgaven, en € 200.000 als risicoreserve voor projecten.”

De mutaties in de reserves kunnen als volgt worden toegelicht:

	31 december 2014	31 december 2013
3. Continuïteitsreserve		
Continuïteitsreserve Samenwerking		
Stand per 1 januari	80.000	80.000
Onttrekking boekjaar	-	-
Stand per 31 december	80.000	80.000

	31 december 2014	31 december 2013
Reserve onvoorziene uitgaven		
Stand per 1 januari	70.000	70.000
Onttrekking/toevoeging boekjaar	-	-
Stand per 31 december	70.000	70.000
Risicoreserve voor projecten		
Stand per 1 januari	200.000	200.000
Onttrekking/toevoeging boekjaar	-	-
Stand per 31 december	200.000	200.000
Totaal continuïteitsreserve per 31 december	350.000	350.000
4. Overige reserves		
Stand per 1 januari	45.423	8.995
Toevoeging boekjaar (n.a.v. herverdeling reserves)	-	-
Mutatie boekjaar (n.a.v. resultaatverdeling)	6.679-	36.428
Stand per 31 december	38.744	45.423

	31 december 2014	31 december 2013
5. Kortlopende schulden		
Crediteuren	51.171	257.507
Belastingen en premies sociale verzekering	2.968	1.530
Af te dragen omzetbelasting	6.300	-
Reservering vakantiegeld	4.259	-
Nog te besteden projectgelden acties derden (1)		
- Ontvangsten Nationale Postcode Loterij	130.761	325.949
- Ontvangsten andere fondswervende instellingen	-	2.437
Nog te besteden projectgelden overheden (1)	70.000	63.415
Nog te betalen posten	233.983	61.971
	499.441	712.808

(1) De hier vermelde bedragen betreffen toegezegde subsidiegelden toegezegd in 2014 of eerder maar waarvan de realisatie in 2014 of later plaats vindt.

Verbonden partijen

“Het Algemeen Bestuur van Stichting De Natuur en Milieufederatie wordt sinds 7 oktober 2009 gevormd door de twaalf directeuren van de milieufederaties. Voor die datum bestond het bestuur uit 8 directeuren en vier bestuursleden van de milieufederaties. Voor deze functie ontvangen de bestuursleden geen vergoedingen.

Stichting De Natuur en Milieufederaties verricht betalingen aan de afzonderlijke federaties in verband met uitgevoerde activiteiten of vergoeding van materiële zaken die in het teken staan van de doelstellingen Organisatie van de samenwerking, Activiteiten van de samenwerking, Samenwerkingsprojecten en Bijdragen aan milieufederaties. Op de volgende pagina staat een overzicht waarin de bedragen zijn opgenomen die per ultimo nog betaald dienen te worden aan de milieufederaties. Tevens heeft stichting De Natuur en Milieufederaties verplichtingen aan de federaties bij de post Nog te besteden projectgelden. “

(Vervolg toelichting op de balans per 31 december 2014)

Verschuldigd per 31 december 2014 aan milieufederaties m.b.t. crediteurensaldo

	31 december 2014	31 december 2013
Stichting Natuur en Milieufederatie Groningen	-	7.126
Stichting Friese Milieufederatie	2.300	16.093
Stichting Natuur en Milieufederatie Drenthe	-	47.100
Stichting Natuur en Milieu Overijssel	8.100	19.136
Stichting Gelderse Natuur en Milieufederatie	1.609	23.431
Vereniging Natuur en Milieufederatie Flevoland	1.520	8.113
Vereniging Milieufederatie Noord-Holland	1.259	25.831
Stichting Natuur en Milieufederatie Utrecht	26.088	16.987
Stichting Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland	-	24.723
Vereniging ZMf		17.647
Stichting Brabantse Milieufederatie	1	14.421
Stichting Milieufederatie Limburg	1.501	11.688
	42.378	232.296

Verschuldigd per 31 december 2014 aan milieufederaties m.b.t. de post "nog te betalen posten"

	31 december 2014	31 december 2013
Stichting Natuur en Milieufederatie Groningen	10.294	17.200
Stichting Friese Milieufederatie	16.024	2.960
Stichting Natuur en Milieufederatie Drenthe	60.521	480
Stichting Natuur en Milieu Overijssel	2.639	-
Stichting Gelderse Natuur en Milieufederatie	17.771	3.200
Vereniging Natuur en Milieufederatie Flevoland	2.540	-
Vereniging Milieufederatie Noord-Holland	21.133	-
Stichting Natuur en Milieufederatie Utrecht	9.857	2.830
Stichting Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland	23.931	-
Vereniging ZMf	14.920	1.600-
Stichting Brabantse Milieufederatie	17.666	-
Stichting Milieufederatie Limburg	6.897	-
	204.193	25.070

7. Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

De Natuur en Milieufederaties heeft een huurovereenkomst met Natuur en Milieufederatie Utrecht waarbij jaarlijks de huurperiode met een jaar verlengd kan worden. Natuur en Milieufederatie Utrecht berekent 19% van de eigen huurkosten door aan De Natuur en Milieufederaties. De huur wordt jaarlijks per 1 december aangepast, waarbij de stijging van de huurkosten naar rato wordt doorbelast. In 2014 is door Natuur en Milieufederatie Utrecht aldus een bedrag van € 12.428,- in rekening gebracht.

1.5 Toelichting op de staat van baten en lasten over 2014

8. Baten uit eigen fondsenwerving

	werkelijk 2014	begroting 2014	werkelijk 2013
Gift	143	-	2.378
Fudura	16.548	-	-
Vewin	2.458	-	-
Nederlandse Golffederatie	2.458	-	-
Bijdragen provinciale Milieufederaties	6.000	-	-
Diversen	-	28.000	-
St. Doen	11.033	-	1.537
	38.640	28.000	3.915

De baten uit eigen fondsenwerving vallen volledig binnen de categorie Overige baten uit eigen fondsenwerving.

9. Baten uit acties van derden

Ontvangsten Nationale Postcode Loterij:

	werkelijk 2014	begroting 2014	werkelijk 2013
Jaarlijkse bijdrage	2.250.000	2.250.000	2.250.000
Stichting Doen (Droomfonds NPL)	-	250.000	-
NPL gelden uit nog te besteden projectgelden	195.187	-	31.459
	2.445.187	2.500.000	2.281.459

Tussen de Nationale Postcode Loterij en Stichting De Natuur en Milieufederaties is een overeenkomst tot 31 december 2015 gesloten, waarin bepaald is dat Stichting De Natuur en Milieufederaties als beneficiënt zal delen in de opbrengst van de loterij.

Ontvangsten andere fondswervende instellingen

	werkelijk 2014	begroting 2014	werkelijk 2013
Milieudefensie	2.437	-	268-
	2.437	-	268-
Totaal baten uit acties derden	2.447.624	2.500.000	2.281.191

10. Subsidies van overheden

	werkelijk 2014	begroting 2014	werkelijk 2013
Ministerie VROM	35.005	-	8.175
Ministerie van Infrastructuur en Milieu	15.000	-	-
HIER Klimaatbureau	13.410	-	-
Subsidies overheden (begroot)	-	75.000	-
	63.415	75.000	8.175

De baten uit eigen fondsenwerving vallen volledig binnen de categorie Overige baten uit eigen fondsenwerving.

11. Overige baten

De overige baten zijn als volgt samengesteld:

	werkelijk 2014	begroting 2014	werkelijk 2013
Diverse baten	846	-	-
Rente	10.634	12.000	11.690
	11.480	12.000	11.690

Er zijn geen giften in natura of op geld waardeerbare diensten van bedrijven ontvangen. Ook zijn er geen sponsorbijdragen ontvangen.

Verantwoording bezoldiging directie en toezichthouders

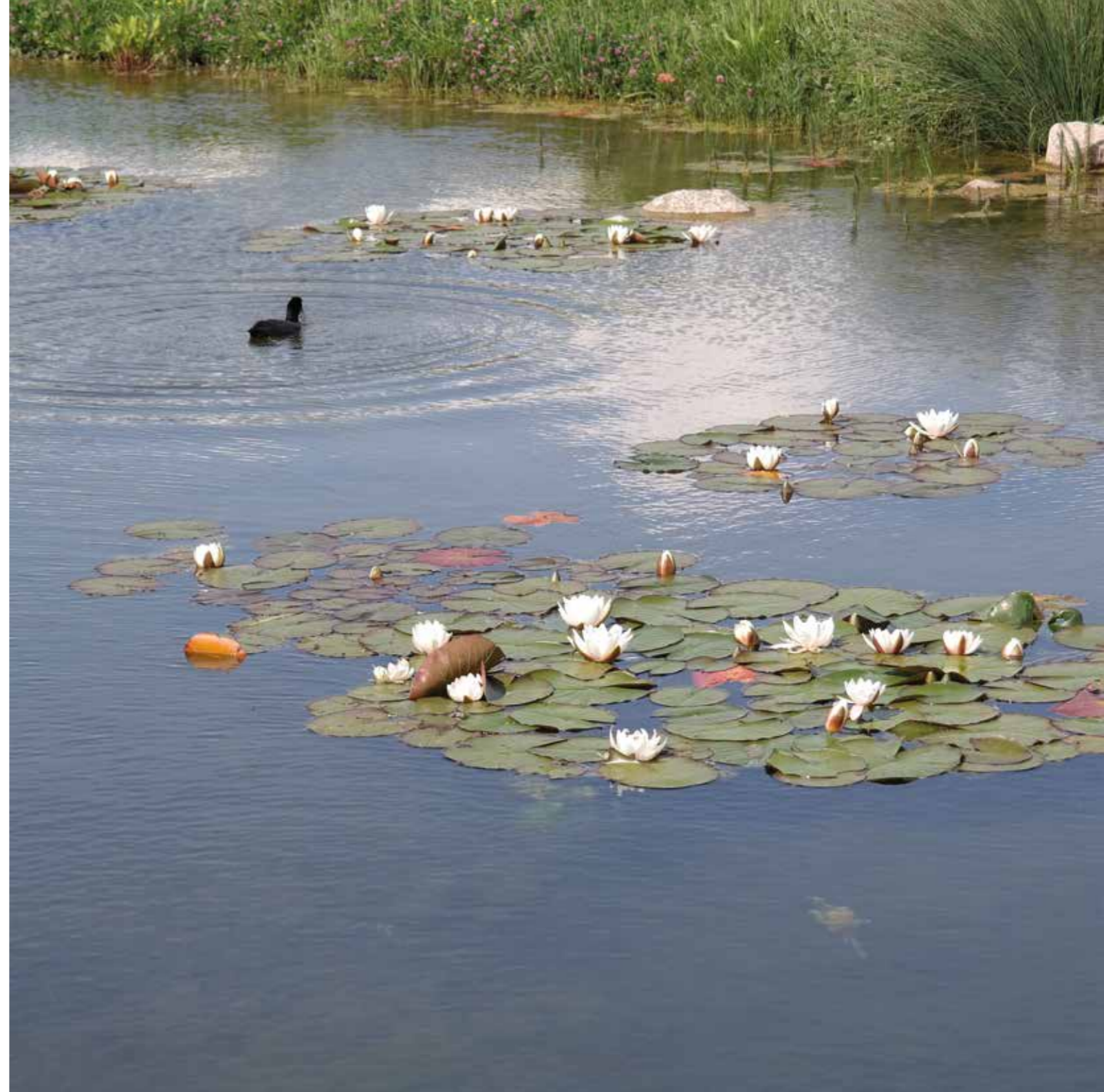
Stichting De Natuur en Milieufederaties heeft in 2014 geen bezoldigd bestuur. Bestuurlijke taken worden gedaan door directeuren van de 12 aangesloten Natuur- en Milieufederaties binnen de tijd dat zij zijn aangesteld bij de eigen organisatie.

Het toezichthoudende orgaan (Raad van Toezicht) bestaat uit 12 afgevaardigden van de Natuur- en Milieufederaties, bij voorkeur samengesteld uit de bestuursleden van de 12 organisaties. Zij ontvangen eveneens geen bezoldiging.

De directie werd in voor de periode van 1 maart 2014 tot 6 november 2014 gevormd door mevr. C. de Jonge van Ellemeet. Er is een dienstverband met haar voor 32 uur per week. Haar bezoldiging bedroeg over die periode € 58.928. Dit bedrag is inclusief een vergoeding voor woon-werkverkeer en een pensioen-voorziening.

12. Samenwerkingsprojecten

	werkelijk 2014	werkelijk 2013
Personeelskosten	30.469	26.471
Huisvestingskosten	1.864	3.250
Bureaunkosten	437	839
<i>Materiële projectkosten</i>		
Ave natura 2000	-	620
Uitvoeringsfase nieuwe binding 2012	-	77.575
Gedragen door de wind	34.810	8.175
Milieuhulp.nl 2012	2.457	2.476
Nacht van de nacht	40.781	39.540
Pluk van de Petteflet natuurprijs	796	7.407
Campagne buurtkracht	16.549	-
Big jump	9.087	7.000
Hier opgewekt	238.262	40.747
Promotie servicepunt hier opgewekt	-	9.800
Wind op Land	4.400	-
Greendeal sportvelden	6.440	-
Groene daken	960	-
Energie en bedrijven	28.872	-
Zonnepanelencalculator	290	-
SER energie akkoord	840	11.520
Binding & Profilering	73.926	52.804
Footprint	51.506	1.600
Omgevingswet	25.711	-
	568.458	289.824

1.6 Specificatie en verdeling kosten naar bestemming

	Doelstelling						Totaal 2014	Begroting 2014	Werkelijk 2013
	10 Organisatie van de samenwerking	11 Activiteiten van de samenwerking	12 Samenwerkings- projecten	13 Bijdragen milieusentra	14 Bijdragen milieufederaties	15 Werving baten			
Bijdrage aan milieusentra				187.200			187.200	187.200	187.200
Bijdrage aan milieufederaties					1.416.000		1.416.000	1.416.000	1.416.000
Personeelskosten	162.502		30.469			10.156	203.128	205.500	180.498
Huisvestingskosten	9.942		1.864			621	12.428	13.000	10.054
Bureaunkosten	2.331		437			146	2.914	3.000	2.595
Accountantskosten			-			7.000	7.000	7.000	7.735
Overige organisatiekosten	3.767						3.767	4.500	4.714
Bestuurskosten						42.188	42.188	40.500	47.425
Samenwerking milieufederaties		91.959					91.959	129.800	113.614
Communicatiekosten		8.360					8.360	30.000	16.119
Overige samenwerkingskosten		57.207					57.207	37.523	23.325
Materiële projectkosten			535.686				535.686	586.500	259.264
	178.543	157.526	568.457	187.200	1.416.000	-	2.567.837	2.660.523	2.268.543

De uitgaven van de Stichting zijn te verdelen over vijf categorieën doelstellingen, namelijk:

- Organisatie van de samenwerking. Dit betreft kosten van het bureau van de Stichting.
- Activiteiten van de samenwerkende 12 milieufederaties: activiteiten die ondernomen worden om de samenwerking te organiseren en te ondersteunen, maar die niet direct te maken hebben met de inrichting en beheer van de organisatie.
- Samenwerkingsprojecten
- Bijdragen aan milieucentra
- Bijdragen aan milieufederaties

De toerekening van de uitvoeringskosten aan de doelstellingen vindt plaats op basis van werkelijk gemaakte kosten. De personele kosten worden toegerekend op basis van een schatting van het aantal werkelijk bestede uren. Daarbij wordt uitgegaan dat 80% van de tijd van het personeel besteed wordt aan Organisatie van de samenwerking, 15% aan samenwerkingsprojecten en 5% aan beheer en administratie.

Alle overheadkosten, zijnde de kosten voor personele ondersteuning van de samenwerking, de huisvestings- en bureaustkosten naar rato van de uren personeel die ingezet worden voor de ondersteuning van de samenwerking,

en de overige organisatiekosten, worden toegerekend aan de Organisatie van de Samenwerking.

In 2014 had de stichting medewerkers in dienst voor de volgende functies:

functie	uren/week	periode
directeur	32	1 mrt. 2014 - 6 nov. 2014
secretaris	30	1 jan. 2014 - 1 feb. 2014
	26	1 feb. 2014 - 1 nov. 2014
	32	1 nov. 2014 - 31 dec. 2014
administrateur	16	1 apr. 2014 - 1 jul. 2014
	9	1 jul. 2014 - 31 dec. 2014
secretariaat/communicatie	12	1 sep. 2014 - 31 dec. 2014

Daarnaast zijn functionarissen door de stichting ingehuurd.

De leden van het bestuur van de Stichting ontvangen geen bezoldiging en aan hen is in dit boekjaar geen lening, voorschot of garantie verstrekt.

	2014	2013
Doelbestedingspercentage van de baten		
Bestedingen aan de doelstellingen	2.507.726	2.203.298
Som der baten	2.561.159	2.304.971
Som der lasten	2.567.838	2.268.543
Bestedingen aan de doelstellingen / som der baten:	97,9%	95,6%
Bestedingen aan de doelstellingen / som der lasten:	97,7%	97,1%
Fondsenwervingspercentage		
Kosten eigen fondsenwerving / baten eigen fondsenwerving:*	0,0%	0,0%
Percentage beheer en administratie		
Kosten beheer en administratie	60.112	65.245
Som der lasten	2.567.838	2.268.543
Kosten beheer en administratie / som der lasten:	2,3%	2,9%

* Stichting De Natuur en Milieufederaties is geen fondsenwervende instelling, maar kansspelbegunstigde. De stichting doet geen beroep op de publieke offervaardigheid.

2. Overige gegevens

2.1 Vaststelling en goedkeuring

De jaarrekening 2014 is door het bestuur vastgesteld en door de RvT goedgekeurd in de vergaderingen van 25 juni 2014.

2.2 Statutaire bepaling resultaatbestemming

In de statuten van de stichting zijn geen bepalingen opgenomen omtrent de bestemming van het resultaat.

2.3 Resultaatbestemming

Het bestuur stelt de resultaatbestemming vast overeenkomstig de resultaatverdeling zoals opgenomen in de staat van baten en lasten.

2.4 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan die hier vermeld dienen te worden.

2.5 Controleverklaring

De controleverklaring is opgenomen op pagina 64 en 65.

2.6 Toelichting verschillen realisatie 2014 versus begroting 2014

1. Baten:

Baten uit eigen fondsenwerving

In 2014 is een bijdrage ontvangen van Fudura voor de campagne Buurtkracht van € 15.000. Daarnaast zijn bijdragen ontvangen van de VEWIN en de Nederlandse Golfedratie t.b.v. het project greendeal sportvelden.

Baten uit acties van derden

Naast de reguliere bijdrage, op grond van de overeenkomst, van de Nationale PostcodeLoterij wordt deze post aangevuld met baten uit voorgaande jaren als dekking van de kosten die in het boekjaar zijn gemaakt voor de verschillende projecten. Dit op grond van de systematiek dat een bijdrage volledig wordt opgenomen in het jaar van toekenning waarbij voor het niet bestede deel een 'vooruit ontvangen bate' post wordt opgenomen onder de noemer 'nog te besteden projectgelden' die onder de kortlopende schulden wordt verantwoord.

Subsidies van Overheden

Met het ministerie van Economische Zaken, de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, hebben de Natuur en Milieufederaties een samenwerkingsovereenkomst gesloten. Onderdeel van deze samenwerkingsovereenkomst is een financiële bijdrage in de kosten tot een maximum van €70.000,- door het ministerie. De samenwerkingsovereenkomst heeft een looptijd van 1 december 2014 tot en met 31 december 2015.

2. Lasten:

Het totaal van de kosten ligt in lijn met de begroting waarbij op een drietal posten meer respectievelijk minder wordt besteed. Voor de vergelijking wordt uitgegaan van de bedragen zoals die te zien zijn in paragraaf 1.6 Specificatie en verdeling van kosten naar bestemming. Het gaat dan met name om:

- Samenwerking milieufederaties
- Communicatiekosten
- Overige samenwerkingskosten

Samenwerking milieufederaties

Onder deze noemer zijn kosten opgenomen met betrekking tot acquisitie alsook inzet van directeurs van de federaties voor een aantal hoofdthe-

ma's. Hiervoor zijn kopeteams opgezet, bestaande uit drie directeurs en twee personen ter ondersteuning per kopeteam. Er is minder besteed aan acquisitie en projectontwikkeling dan voorzien.

Communicatiekosten

Deze kosten zijn lager uitgevallen dan begroot doordat een aantal communicatieprojecten die in 2014 in gang zijn gezet in 2015 hun beslag zullen krijgen.

Overige samenwerkingskosten

Deze post valt hoger uit dan begroot, dit wordt veroorzaakt door een BTW-correctie in verband met de inhuur op het gebied van communicatie van de Friese Milieufederatie.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de Raad van Toezicht van Stichting De Natuur en Milieufederaties te Utrecht.

Wij hebben de jaarrekening 2014 van Stichting De Natuur en Milieufederaties te Utrecht gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2014 en de staat van baten en lasten over 2014 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 650 "Fondsenwervende instellingen". Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oranje Nassaulaan 1
1075 AX Amsterdam
Postbus 53028
1007 AA Amsterdam

Telefoon 020 571 23 45
E-mail info@dubois.nl
www.dubois.nl
KvK nummer 34374865

Dubois & Co. Registeraccountants is een maatschap van praktijkvennootschappen. Op alle opdrachten die aan ons kantoor worden verstrekt zijn onze algemene voorwaarden van toepassing. Deze voorwaarden, waarvan de tekst is opgenomen op de website www.dubois.nl, bevatten een aansprakelijkheidsbeperking.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting De Natuur en Milieufederaties te Utrecht per 31 december 2014 en van het resultaat over 2014 in overeenstemming met de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 650 "Fondsenwervende instellingen".

Amsterdam, 26 juni 2015

Dubois & Co. Registeraccountants

Origineel getekend door:
A.P. Buteijn RA

2.8 Ondertekening van de jaarrekening 2014

Bestuursleden:	Infunctietreding	Handtekening
dhr. R. Schuiling a.i.	1 februari 2015	<i>Schriftelijk akkoord</i>
dhr. H. van der Werf	1 februari 2011	<i>[Handwritten signature]</i>
dhr. R.H. Hoekstra	14 augustus 1997	<i>Schriftelijk akkoord</i>
mw. G. Wijffels	1 september 2009	<i>Wijffels</i>
dhr. V.Vintges	7 oktober 2009	<i>[Handwritten signature]</i>
mw. V. Dam	7 oktober 2009	<i>Schriftelijk akkoord</i>
dhr. J.A.C. Hogenboom	21 september 2006	<i>[Handwritten signature]</i>
J. van de Pol	11 februari 2013	<i>[Handwritten signature]</i>
dhr. A. Ouwehand	1 juli 2012	<i>Schriftelijk akkoord</i>
dhr. M. Argeloo	1 april 2015	<i>[Handwritten signature]</i>
dhr. N. Verdaasdonk	1 april 2011	<i>[Handwritten signature]</i>
dhr. J.H. Heijnen	1 maart 2006	<i>[Handwritten signature]</i>

3. Bijlagen

3.1 Begroting 2015

11 december 2014

Begroting 2015

BATEN

Baten uit eigen fondsenwerving	0	0,00%
Baten uit acties van derden:		
- Nationale Postcode Loterij	2.250.000	77,32%
- NPL: extra bijdrage	580.000	19,93%
- Andere fondswervende instellingen	-	0,00%
Subsidies van overheden	70.000	2,41%
Overige baten	10.000	0,34%
Totaal beschikbaar voor doelstelling	2.910.000	

Besteed aan doelstelling

Bijdragen aan milieufederaties	1.416.000	48,66%
Bijdragen aan milieuentra	187.200	6,43%
Organisatiekosten stichting	130.226	4,48%
Activiteiten van de stichting	150.500	5,17%
Samenwerkingsprojecten eigen middelen	313.815	10,78%
Samenwerkingsprojecten	650.000	22,34%
Totaal besteed aan doelstelling	2.847.741	
Beheer en administratiekosten	62.159	2,14%
Tekort/overschot	100	0,00%

3.2 Overzicht betalingen 2014 Stichting De Natuur- en Milieufederaties aan de Milieufederaties

Begrotingspost	NMFG	FMF	NMFD	NMO	GNMF	NMFF	MNH	NMU	NMZH	ZMf	BMF	SML	TOTAAL	
Pr0904.2	Uitvoeringsfase Nieuwe binding 2012	3.699	3.657	21.780	3.656	3.671	3.656	8.507	3.667	3.743	3.687	4.701	3.656	68.080
Pr1005	Gedragen door de wind	480		6.820	15.260		1.425	3.660	2.450			12.475		42.570
Pr1204	Hier opgewekt (voorheen We generate)	14.610	14.184		16.487	14.184	15.341	14.309	40.039	16.184	14.184	14.184	14.342	188.048
Pr1204.1	Hier Opgewekt, campagne		77			1.920								1.997
PR1204,4	Hier Opgewekt Gereedschapskist	900		14.184	900	1.620	900	2.700	2.790	900	900	900	900	27.594
Pr1206	Pluk van de Petteflet natuurprijs			500			300	269		500		27		1.596
Or1303	communicatiemedewerker											73		73
Or1312	overige bureaunkosten								283					283
Ac1302	kosten DB leden										6.400			6.400
Ac1311	vergoeding portefeuillehouders		6.800	4.800	4.800				4.800	1.600		4.800		27.600
Ac1312	themacoördinatoren	3.200		6.080	15.200	9.040	8.000	1.600						43.120
Ac1314	acquisitie en projectontwikkeling	5.440	960	1.120	480			8.720			320			17.040
Ac1321	communicatie budget			2.800										2.800
Ac1335	externe deskundigen								2.400					2.400
Ac1336	onvoorziene kosten				1.600				1.600					3.200
Pr1302/1401	Omgevingswet									1.548				1.548
Pr1303	Nacht vd Nacht 2013	2.000	2.300	2.000	2.000	2.000	1.560	2.000	400	16.681	2.231	740	2.000	35.912
Pr1304	Big Jump 2013					800		6.200						7.000
Pr1310	Inzet SER (Teb)	12.760	1.760					800	1.600					16.920
Pr1320	Binding & profilering algemeen	3.000	4.200	11.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	45.200
Pr1321	Footprint		1.600	1.209										2.809
B1401	bijdrage 2014	118.000	118.000	118.000	118.000	118.000	118.000	118.000	118.000	118.000	118.000	118.000	118.000	1.416.000
Or1402	secretariële ondersteuning stafbureau									13.361				13.361
Or1403	communicatiemedewerker		31.300											31.300
Or1311	huisvesting								11.990					11.990
Ac1402	kosten DB leden					5.000								5.000
Ac1413	budget themakringen				81									81
Ac1421	communicatiebudget			163										163
Ac1432	organisatiekosten bijeenkomsten								300					300
Ac1434	organisatiekosten							504						504
Ac1436	onvoorziene kosten		21.657											21.657
Pr1402	Binding en profilering	1.900	1.900	5.982	1.900	2.411	1.900	1.900	1.900	7.900	1.900	1.900	1.900	33.393
Pr1410	Energie & Bedrijven								4.640					4.640
B1451	bijdrage 2015	30.000												30.000
TOTAAL		195.989	208.395	196.438	183.364	161.646	146.082	168.545	214.144	177.608	147.050	162.647	148.671	2.110.579

3.3 Verklarende woordenlijst

NMFG	Natuur en Milieufederatie Groningen
FMF	Friese Milieufederatie
NMFD	Natuur en Milieufederatie Drenthe
NMO	Natuur en Milieu Overijssel
GNMF	Gelderse Natuur en Milieufederatie
NMU	Natuur en Milieufederatie Utrecht
NMFF	Natuur en Milieufederatie Flevoland
MNH	Milieufederatie Noord-Holland
NMZH	Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland
ZMf	ZMf (voorheen Zeeuwse Milieufederatie)
BMF	Brabantse Milieufederatie
SML	Milieufederatie Limburg
NPL	Nationale Postcode Loterij

Stichting De Natuur en Milieufederaties

Hengeveldstraat 29

3572 KH Utrecht

www.natuurenmilieufederaties.nl

Vormgeving:

studiobold.nl